Ч. 139 (11.480). Львів, середа 26. червня 1929. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. перед полуднем
Рукописів не звертається

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Ватиканський Рим.

Львів, 22. червня 1929.

Не дасться заперечити, що ватикансько-політичний Рим росте в силу, привертає собі становище, якого вже давно не мав він у світі. Зріст сили ватиканського Риму щодо свого змісту й обему можна порівняти хіба з економічно-політичним зростом англьо-саксонської Америки. Універсальна влада духовного Риму змагається з кожним роком, розмірно легко поборюючи безчислені трудноці. Для соціольогічно-культурного й психольогічного дослідника незвичайно цікаво було би прослідити й вияснити, що вплинуло на післявоєнний розріст двох інтернаціоналів: релігійного і соціяльного.

Не беремося розглядати й вирішувати цієї незвичайно складної проблеми. В дану хвилю нас цікавлять причини розросту ватиканськоримської могутности. Таж в довоєнному періоді ватиканський Рим спирався тільки на романських народах (Італії, Еспанії й Франції) та на ріжношерстній Австрії. Але між католицькою Італією і ватиканським „вязнем“, представником і виразником універсальної релігії продовжувався стан політичного напруження і відчуження. Франція перевела розділ церкви від держави. Еспанія не представляла більшої сили. Єдиною підпорою ватиканського Риму фактично була Австрія зі своїм „апостольським маєстатом“.

І цікаво, що саме тоді, коли перестала істнувати та єдина підпора, ватиканський Рим при своїй зручній політиці почав рости в силу, поширювати свою владу, поборюючи й усуваючи супротивности й перепони (як конфлікт з Чехословаччиною, напруження в справі альзаських католиків, боротьба з мексиканськими „масонами“). Правда, великого пляну Пія X. про приєднання України до Риму не повелось Ватиканові здійснити з причини громадянської війни і становища Польщі (справа монс. Дженокія), та все-таки завдяки пригожим умовинам повелось зручній, послідовній і терпеливій ватиканській дипльомації закріпити старі позиції і здобути нові.

Що спричинило цей зріст впливів і могутности ватиканського Риму?

В першу чергу — як це з першого погляду не дивно! — війна і східно-европейська революція та революційні відрухи в цілому світі. Війна знищила великі моральні цінности, поруч інших порухів пробудила первісні інстинкти, викликала в людях притаєні, цивілізацією й культурою пригаджені стихійні сили, які важко опанувати до нинішнього дня. Війна підірвала або знищила такий угольний камінь громадянського значіння, як авторітет. Зовсім природно, що всі ті, які намагалися опанувати післявоєнний хаос в моральній, культурній і навіть політичній ділянці, мусіли звертатися за допомогою до наявного морального центру, до носія і репрезентанта всякого авторітету, до ватиканського Риму. Духовний Рим, який перейшов уже неодно важке потрясення, перед фашистівським переворотом бачив, як довкола нього здіймалися грізні буруни соціяльної революції, що була тільки блідим відгомоном революційних дій на Сході Европи. Зовсім природно, що ватиканський Рим в той чи інший спосіб — в обороні своєї універсальної влади — подав руку протиреволюційним силам, або підтримував морально, хоч і не зовсім наявно, такі переворотові тенденції, які ставили запору радикальній соціяльній революції. Одночасно ті сили, чи то буде муссолінізм, чи прімоверизм, чи поанкаризм, чи грабскізм, шукали контакту і взаємодопомоги у Ватикані. Перемога чи перевага тих сил була одночасно закріплюванням і поширюванням впливів, значіння, авторітету і сили Ватикану, розуміється, на реальній основі: do. ut des.

Силою ватиканського Риму є обезсилення інших релігійно-політичних осередків. В першу чергу наступило повне обезсилення православя через фактичне знищення московсько-православного центру і ще більше підірвання значіння тзв. екуменічного патріярха в Константинополі, якого істнування є ледви толероване владою Кемаля Паші. В парі з повним обезсиленням здевастованого й розбитого православя йде деяке відсунення в сутінь протестантизму всіх видів. Німецький протестантизм втратив свою розгонову силу внаслідок упадку монархії не так у Німеччині, як радше в Прусії. Це дало змогу німецькому католицизмові стати важливим чинником не лише релігійним, але головно політичним (німецький католицький центр). Початковий пропаґандистичний розгін англьо-саського протестантизму всіх пород зупинився, не находячи прихожого грунту в романській і головно славянській психіці. Одночасно не слід забувати, що наше століття є століттям універсальности в кожній ділянці. Гін до універсалізму звільна починає проявлятися в церкві православній і протестантській. Перша шукає в компромісі з католицизмом свого істнування, а друга союзника в затяжній боротьбі з революцією. Ясно, що ці уніфікаційні проблески і змагання мусять зміцнювати силу римського центру, римської церкви, вже по своїй суті універсальної.

Вкінці ватиканський Рим зміцнився розвалом царської Росії і упадком німецького цісарства. Ці два політичні вороги ватиканського Риму перестали істнувати. А на їх місце повстала нова католицька держава — Польща, яка одна з перших увійшла в тісний союз з Ватиканом Пія XI. Фашистівський переворот в Італії і диктаторський в Еспанії дав змогу Ватиканові зміцнити свої захитані позиції в тих державах, примусив Францію — з конкуренційних оглядів — іти на уступки, завершуючись латеранськими трактатами між Ватиканом і Квіриналом.

Все це спричинило розріст ватиканського Риму і поставило його на недосяжні ще недавно висоти, як моральний і релігійно-політичний чинник та осередок.

Подорож французької делеґації до Рад. Союзу.

З Парижа виїхала до Москви французька делеґація кооператорів, яка буде студіювати розвиток і становище кооперації в Радянському Союзі. По повороті до Франції вона опублікує звіт, у якому подасть вислід своїх студій. Делеґації будуть не лише в Москві та Ленінграді, але також на Україні та Кавказі.

Плян европейської конференції в справі відбудови.

Французька газета „Матен“ публікує статтю свого співробітника Зауервайна, який пише, що в квітні найближчого року має відбутися загальна европейська конференція, на якій будуть обговорювати справи господарської співпраці між европейськими державами. Справа цеї конференції, яку має проектувати Мекдональд, буде підготована на сесії Ліґи Націй у вересні.

Політична конференція в Льозанні?

Розмови Штреземана в Парижі лишили серед французьких урядових і політичних кругів дуже добре враження. Там зазначають, що для Франції було би великим облекшенням, якби справу урегулювання репарацій та французьких воєнних довгів полагоджено перед 1. серпнем. Політична конференція мала би відбутися в першій половині липня в Льозанні.

Відвідини.

Приїзд делегатів II. Інтернаціоналу.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 19. червня 1929.

Пусте нутро варшавського цирку мало вчора особливий вигляд. Правду кажучи, то публика не богато ріжнилася від звичайної — так мовити специфічної — циркової публики, якої „специфікум“ — це реаґувати нетайно дуже голосно, руками, ногами і горлом, на все те цікаве й нецікаве, що діється на арені. Але ось саме арена стала як не та: по середині, замісць добродія в червоних штанах і з довгим батогом, стояв широкий, червоним сукном застелений стіл, за яким сиділи поважні люди, а поміж ними, на почесному місці, старенький дідусь із довгою сивою бородою, а довкола стола, замісць розгуканих коней, ганялися фотоґрафи, що раз-у-раз осліплювали публику вибухами маґнезії. Червоні, золотом ткані й шиті прапори, звисали з льож, а музика від уха гриміла маршами, на згук яких уся величанська вщерть налита саля раз-по-раз з пошаною із місць схоплювалася. Це провідники польської соціял-демократії манiфестували свою приязнь із представниками всього широкого соціялістичного світу, а маси варшавського пролетаріяту засвідчували, що й у Варшаві, клерикальній, у шабельці розкоханій то знову підпольним комунізмом розкладаній Варшаві, і для II. Інтернаціоналу би чимало зичливих сердець. Царив святочний настрій, якого не закаламутив ні разу будь-який неприязний оклик: не дурно білети вступу були роздавані дуже обережно й не зважаючи на натовп при входах, кожного гостя муштрували підзорливим оком. Згідливо знімалися бурі оплесків, однаково під адресою бельґійця Вандервельда, німців Лебе й Кріспена й англійця Крампа, ще й одного з найстарших віком і політичним минулим поляків — Болеслава Лімановського. Що й казати: вчорашня манiфестація була добре зааранжована і добре вдалася.

І не було мабуть ані одного такого наївного робітника чи інтеліґента на вчорашньому політичному мітинґу пепесів у варшавському цирку, який не почував би, не знав би й не розумів, що ціла ця манiфестація спільноти з II. Інтернаціоналом, манiфестація нібито чисто теоретичного характеру, задля підкреслення ідеольоґічних звязків, що вся ця манiфестація є по суті яскравою демонстрацією проти нинішньої системи правління у Польщі. А що в цій демонстрації брали участь: голова урядової нині в Англії партії праці, голова урядової нині в Німеччині соц-дем. партії та голова німецького парляменту, врешті кол. бельгійський премієр, що виступав цим разом як спеціяльний делегат президії II. Інтернаціоналу, то ця демонстрація має характер не тільки оґіркової сензації із присмаком пікантерії, але таки справді далеко немаловажне політичне значіння. Навіть факт неприсутности представника французьких соціялістів (хоча було заповіджених кілька прізвищ) не є інтерпретований у корисному дусі для польської офіційної влади; бо ось напр. поруч з версією, що нинішні відвідини чільних чужоземних соціялістів треба безпосередньо завдячувати останньому побутові марш. Пілсудського у Франції (у звязку з відкриттям памятника Міцкевича у Парижі), існує і друга версія, що саме прилюдний виступ лідера польських соціялістів, який лише славив здобутки польської демократії, дискретно промовчуючи нинішній фактичний стан у Польщі й становище в якому опинилася ця демократія, що саме таке освітлювання краєвих справ за кордоном польськими соціялістами так не сподобалося їх французьким „товаришам“, що вони воліли навіть і на варшавську демонстрацію не їхати; бо і відсутний „товариш“ Блюм і всі інші поясн-

тні „товариші“ чудово зорієнтовані, де вони, що тут діється і яка їхня роля.

Їхня роля — з одного боку дати т. зв. моральну підтримку пепесам у їхній боротьбі за власну екзистенцію дужої політичної партії і за демократичний устрій держави, та з другого боку делікатно, але дуже прозорчисто пригадати кому слід, що з впливами II. Інтернаціоналу у світі всякому державному діячеві належить рахуватися, бо це вже не є організація наукових теоретиків, лише фактичних політиків, які мають у цілому ряді великодержав або повноту влади в своїх руках, або великий голос у влади. І хоча кожна чужа держава все готова присягати на вірність принципові невмішування у чужі „внутрішні справи“, а проте — ніякій державі не є байдуже, що діється у ближчих і дальших сусідів і кожна держава має тисячі способів висловлювати своє вдоволення чи невдоволення із тих чужих „внутрішніх справ“.

Тому й усі палкі промови — французькі, німецькі й англійські, — що лунали вчора у цирку, були повні наскрізь актуальних політичних алюзій, таких прозорих, що — далебіг — не треба вміти на память „Капіталу“ Маркса ні інших соціялістичних мудреців, аби розуміти їх — практичний сенс. Вандервельде говорив про „щораз менших“ людей, які беруть диктаторську владу в руки, чи пак посягають на неї, і про безвиглядність охрещування старого монархістичного змісту новітніми модними назвами. Лєбе казав про нездібних та незрілих лизунів, які славлять автократію і домагаються людини з „сильною рукою“, щоби в її тіни своїх цілей добувати; казав про легковажне відношення диктатора до народу й єдине правильне розуміння ваги народу демократією. Врешті Крамп пригадував, що державна самостійність не має вартости, коли не йде в парі з особистою свободою громадян, що Англія не признає іншої форми влади, як тільки опертої на волі цілого народу та що Англія не вірить у спасенність і довговічність нинішнього ладу ані — в Італії ані в Росії.

Справді: удар був зручний і в слушний нанесено його час. Бо такого скрутного часу ППС давно вже не переживала. Розбили їм і здеморалізували організацію, нині силою викидають їх з установ, які були їх неподільними доменами. Усунення гол. директора каси хорих у Варшаві, встановлення державного комісара у касі хорих у Лодзі, „чистка“ у мін. праці, врешті заборона зїзду Союзу Кас Хорих у Познані. Громадські вибори у Любліні, твердині ППС, три дні тому виявили повний упадок впливів ППС, зате зріст ендеції і комуністів. А два дні тому, в останню неділю, у Лодзі полк. Славек, один з найвпливовіших нині людей у державі, називає „антидержавними“ найчільніших діячів ППС, заповідає „так чи інакше“ зміну конституції на ту, яку запропонував ББ., і поручає „ломати кости“ послам, бо це, мовляв, краще, ніж виводити кулемети на вулицю.

Відвідини керманичів II. Інтернаціоналу у Варшаві є одним із актів боротьби, що йде нині поміж урядом та опозиційною лівицею. Ендецька преса („Ґаз. Варш.“, „АБЦ“) ллє крокодилячі сльози над „неправильними методами“ цієї боротьби, які кажуть пепесам кликати аж чужинців на „інтервенцію“. Але боротьба у методах не перебирає, а тимчасом ППС не має уже нині часу ні змоги перебирати. Спровадили зза кордону чужинецьких достойників, ізолювали їх геть від урядових кол, вжили їх як таран у внутрішній боротьбі, поставили у надзвичайно немиле положення уряд та ще гірше — „урядових соціялістів“ зпід стягу ББС

I. Кедрин.

Міжнародній жіночий конґрес у Берліні.

Участь українських жінок у 11. конґресі „Міжнародонього Союзу для громадських прав жінки“.

Берлін, 21. червня 1929.

До української делеґації на Міжнародньому Жіночому Конґресі належать: пос. Мілена Рудницька, як голова делеґації, Олена Шепарович, як секретарка, Ірена Мацюх-Павликовська, Ольга Федак і Ольга Островська як члени.

Перед відкритям конґресу члени української делеґації брали участь у засіданнях усіх комісій, так, що мали змогу не лише познайомитися з провідницями міжнароднього жіночого руху, але також через участь у дискусіях і ставлення своїх внесків виробити собі поважний авторитет. П. Рудницька, як голова, брала участь у засіданнях міжнароднього виділу Союзу, де мала спромогу промовляти.

На „міжнародньому базарі“ викликував український столик з вишивками і писанками загальне одушевлення і тепер уже все з нього випродане.

В часі офіційного відкриття конґресу 17. ц. м. відбулася дефіляда усіх прапорів, серед яких був і наш національний стяг. Таксамо великий жовто-блакитний прапор прикрашує салю пленарних засідань.

Крім ділової праці конґресу відбувається вечором цілий ряд принять. На принятті дня 16. ц. м. в готелю „Кайзергоф“ появилися дві українські делеґатки в народніх строях, чим звернули на себе загальну увагу.

Найбільший дотеперішній успіх української делеґації це промова пос. Рудницької на мітінґу посолок у Райхстаґу 18 ц. м. Пос. Рудницька говорила про працю жінки-посолки недержавної нації. Згадка про національні меншости, зокрема про анальоґічну долю жіноцтва німецьких меншостей викликала бурю оплесків. Взагалі була це найбільше оплескувана промова. Тому, що велика саля засідань не могла помістити богатотисячної товпи, відбулося в Райхстаґу рівночасно аж три мітінґи і тому пос. Рудницька виголошувала свою промову три рази.

Найкращим доказом, яку поважну позицію здобули собі українки на конґресі є факт, що американки, німки, австрійки і болгарки запропонували при ставленні кандидатур до міжнароднього виділу Союзу пос. Рудницьку на члена.

Конґрес має незвичайно поважний характер. Заступлено в ньому 45 народів світу, між делеґатками богато жінок з далеких, екзотичних країв. Делеґаток біля 1000, публики на відкритті конґресу і в „Райхстаґу“ було поверх 5.000. — *Я. Ч.*

Не руйнуймо, а будуймо!

„Prześladowanie wiary i języka ojczystego i ducha narodowego było by mogło stać się ciosem śmiertelnym dla narodu... Że duch narodu nie zamarł, że bohaterski wysiłek powstania styczniowego nie przepadł bez skutku — ich to zasługa i im należy się wdzięczność nie mniejsza, niż weteranom r. 1863“.

„Przeszłość i Przyszłość Szkolnictwa Prywatnego“. Warszawa 1922 roku.

Так оцінили поляки вартість і значіння свого рідного приватного шкільництва в часі їхнього поневолення, розглядаючи цю справу з перспективи історичних фактів.

З хвилею створення теперішньої польської держави всі ті колишні приватні польські школи удержавлено. Можна було надіятися, що польська суспільність буде радіти з того. Це ж власна держава перебирає ті приватні школи під свої опікунчі крила, вивіновує їх якнайкраще і взагалі ставить їх в можливо найсприятливіші умовини. Одначе того одушевлення не бачимо. Навпаки — у вище зацитованій брошурі, як вислові польської громадської думки, находимо такий характеристичний погляд на цю справу:

„Чи удержавлені школи, — *стративши властивий собі характер, який надавала їм суспільність* і покликаний нею управитель згл. власник школи, заінтересований не тільки матеріяльно, але й морально, — зискали через удержавлення і стиснення дрібничковими приписами, чи *стратили від научних і виховних оглядів*, в цій справі осуд належить до цілої суспільности і будучини“.

А тепер киньмо оком на наші відносини. Найбільше загроженими є міста, а в першій мірі Львів і тут вже за Австрії треба було ратувати нашу дітвору і молодь від денаціоналізації і в тій цілі закладати приватні українські школи.

Дотеперішній благодатний вплив українських приватних шкіл і захоронок „Рідної Школи“ в городі князя Льва наглядний. Не тільки дітвора „Рідної Школи“, але й цілі родини за нею навертаються до української мови. Українська сила росте. А останнє величнє свято львівських шкіл і виховних заведень „Рідної Школи“ дня [illegible] червня ц. р. показало наглядно, чим для українців Львова є „Рідна Школа“.

Тому українські родичі городецької дільниці міста Львова зі здивуванням вичитали в поклику управи державної школи ім. Шашкевича до українського громадянства („Діло“ ч. 132) такий уступ:

М. БРИЛИНСЬКИЙ.

ЛИСОНЯ.

(Спомин.)

(Продовження.)

В такій хвилині треба щось зробити, щоби цей вплив спаралізувати. Нераз вистане найменша дрібниця, аби люди вернули до нормального настрою, а тоді ситуація вратована і стрільці підуть, куди хочете, навіть з охотою.

Я моргнув на кількох старшин. Зійшовся гурток між деревами. Стрільці, не знаючи про що мова, почали глядіти в нашу сторону. Почали ставати цікавими. Диріґент роздав голоси. Ов! Люди зачали опиратися на ліктях, підноситися до половини, щось якби зачудування з малою дозою признання виявляли їх очі. („В такій хвилі співати?“) А ми ніби на них і не дивимося, пустили зір десь далеко перед себе, між дерева...

Диріґент дав знак: „Віддала мене моя матінка“... Виспівували тенори, гуділи баси. Не страшний вже був акомпаніямент ворожих батерій.

А далі коломийки: „Ішов гуцул з полонини а гуцулка з Вані“...

Старший стрілець Дівнич вже притупує, хтось вівкає. Вже все добре. Ми скінчили, зачалися веселі розмови, хтось заграв на устній гармонії...

Вислали старшинську стежу до гостинця, в сторону Потутор, бо пішла чутка, що там прорвалися козаки. Вістка оказалася фальшивою. Прийшов новий приказ: назад, через Бережани-Адамівку до Посухова і заняти там лінію, яку тримають сапери. На Диких Ланах, де турки, прорваний фронт. Пішла моя сотня. Перейшли Адамівку. Вправді це вже під вечір, але ще доволі ясно. Дорога проста до лінії Золотої Липи і від ворога незаслонена. Йдемо роями. Я з першим. Йшли ми швидко і значно випередили решту. Треба трохи підождати, а тому, аби цілі фіґури не були на виду, присіли на дорозі, спустивши ноги на траву луки. Наґло, яких десять сантиметрів від моїх ніг, щось якби кільканадцять ос зі сиком вдарило об землю і десь там пропало. Заки я зорієнтувався, об мої вуха вдарив майже рівночасний тріскіт кулеметної серії. „Ну й чорт з тобою!“ — подумав я — „трошечки вище і був би мені попросту відрізав обі ноги. Ба! Та вони не шуткують!“ — Добігли до хат і там вже безпечно підождали. Пішов дощ. Змінили саперів. Вислав стежу на право в сторону Диких Ланів. За хвилю чути в тамтій стороні страшну стрілянину, ревуть батерії, світять ракети. Крики: гурра! І вже тихо... Вислав другу стежу. Вернули обі. Протинаступ удався.

Примістився в якійсь напів розваленій хатині.

А рано розпочався „танець“. Вже від самого світанку почала грати артилерія. Без звичайного пошукування. Вона вже добре знала, де що є приміщене. Тому сальви гураґанного вогню засипували масами заліза ті місця, на які мав бути спрямований головний наступ, де був плянований прорив. Таким місцем могла, бо мусіла бути, лише Лисоня. Опанування того горба давало бодай залізничу стацію Бережани і знамениту вихідну точку в оба бічні напрямки.

Тому з австрійського боку всі резерви були сконцентровані на оборону того горба.

Гуділи, ревіли і стогнали численні батерії. Ґусто відповідала й австрійська артилерія. Сипала дощем шрапнелів на яри, в яких могли переховувати резерви, або підсуватися ударні частини, відломками ґранатів рила ворожі окопи. Стовпи землі виносили в гору безчисленні вибухи.

Ціла Лисоня подобала на вулькан. У хмарах диму, пороху і туманах розбитої землі, не було видно ліса. На його місці пнялася вгору величезна маса невиразної краски диму, яку зчаста прорізували вибухи ґранатів, що викидали у верх чорні, відвернені стіжки землі, які падали вниз у формі великанських, незуґарних парасолів.

Заграли й мерзери. — Бачили ви й чули, як стріляє мерзер? Коли спочиває, так бачиш якусь велику, незуґарну бестію зі заліза, як прикучнула десь мов медвідь. Смішне враження робить при вистрілі. Здається, якби задзявкотіла нараз ціла стая молодих собак. Вже дальше і вище стає голос більше одностайний. Ґраната вівкає: вів-вів-вів. Чим вище, тим тонше. Вже і того не чути: високенько пішла. А коли з переломової точки вертає на землю, то чуєш знову тонкий, одностайний голос, який в міру приближення грубіє, кріпшає. Тоді людям мурашки за спиною начинають бігати, руки холодніють, голови мимохіть вгору звертаються. Вже недалеко, вже доходить. Грубий голос грає: вав-вав-вав... Врешті, якби сто чортів завило, зверещало, заскреготіло, якась страшна какофонія preріжних голосів. Ґраната вдаряє в розривається... Кольосальна сила вибуху виносить високо вгору все, що попало, стовп диму, землі і каміння, дерева й частини людських тіл... Все це зі шумом, свистом, чи ґуком спадає знов на землю. На місці вибуху повстала яма, в якій можна безпечно каменицю помістити.

Тепер вже артилерія скаженіє, бо завязався бій піхоти. Ворожа артилерія перекинула вогонь на зади: не допускає резерв. Австрійська ще не зорієнтована: не знає, чи бити дальше на ворожі зади, чи можна перенести вогонь на перші окопи своєї піхоти. Показалися на скраю ліса перші невеличкі гуртки втікаючих. Значить лінія перервана; можна бити по лінії, по Лисоні. І бють, бють як скажені. Дріжить повітря, стогне земля...

(Продовження буде.)

„Наша школа не буде отворена цього року в новім будинку на Городецькім передмісті, а лишиться через рік в давнім приміщенні. Родичі городецької части міста мусять задовольнитися на далі нашими приватними українськими школами ім. Грінченка..."

З цього виходилоб, що українські родичі городецької дільниці не вдоволені своїми приватними школами ім. Грінченка і як спасения чекають тої хвилі, коли державна школа ім. Шашкевича перенесеться до нового будинку і тоді попереписують до неї свої діти. А їм ані сниться... Проти ширення такого баламутства і зневажливого трактування високо заслужених наших приватних шкіл мусять родичі городецької дільниці рішучо застерегтися, і в їх імені вважаю необхідним написати отсих кілька слів виясненння:

Передовсім заходить питання: чи будинок для державної школи ім. Шашкевича на городецькій дільниці будується на те, щоби та школа служила для розбивання нашого приватного шкільництва? — Якщо так, то дехто дуже помиляється у своїх рахубах. Українські родичі городецької дільниці ніколи надто не тужили й досі не тужать виключно за державною школою, а посилають і посилатимуть свої діти до українських приватних шкіл з тих самих мотивів, як це робили польські родичі під чужими заборами, без огляду на те, чи школа ім. Шашкевича в середмістю чи на городецькій дільниці, в старій рудері чи в новім будинку.

Одначе одинока на цілий Львів державна школа ім. Шашкевича має інше величезне завдання, якщо має своєю працею дійсно послужити українському населенню міста Львова. Ось шлях до цього: По офіціяльним статистичним даньм з 1927/28 шкільного року на загальне число 45 львівських шкіл було занотовано тільки в 13 польських школах 419 гр. кат. дітей а саме:

Дівочі школи:

1. Ісаковича	29
2. Марії Магдалени	26
3. Конопніцької	14
4. Оржешкової	31
5. Сенкевича	32
6. Сташіца	17
Разом:	149

Хлопячі школи:

1. Конопніцької	17
2. Ленартовича	33
3. Марії Магдалени	19
4. Марціна	40
5. Сенкевича	74
6. Сташіца	26
7. Кордецького	61
Разом:	270

Ті діти треба уважати українськими, хоча вони дуже наражені на депаціоналізацію і плась частина з них скорше чи пізніше може пропасти для української нації. Але крім того є у Львові ще 32 школи, які перестали виказувати гр. кат дітей, бо ті діти ходять уже на рим. кат. релігію. Такого роду дітей можна приблизно начислити до 1.000 душ!

Чиж не благородніше зробилаб управа школи ім. Шашкевича і весь її учительський збір, якщо свою діяльність звернулиб на властивий шлях: Замісць підривати гарно поставлені українські приватні школи ім. Грінченка — повести у відповідний спосіб освідомлюючу акцію між тими українськими родичами, що посилають свої діти до чужих шкіл, щоби попереписувати їх до такоїж Труднощів у посиланні дітей до школи ім. Шашкевича. Це практично тим лекше зробити, що школа ім. Шашкевича не має у Львові свойого району, а має право приймати діти з цілого Львова. Трудноті в посиланні дітей до школи ім. Шашкевича з інших дільниць нема ніяких, якщо зважиться, що до львівських шкіл доїздить чимало дітей навіть зпоза Львова.

Зробіть цю велику благородну роботу, а будете мати в своїй школі 1000—1500 українських дітей і зробите дійсно велике, вікопомне діло. „Не руйнувати — будувати!" — мусить стати нашим девізом.

Марія Скрентовичева.

Мекдональд і національні меншости.

Допис з Бельгії.

Брюсель, 18. червня 1929.

Як і можна було сподіватись мадридська сесія Союзу Народів в справі національних меншостей не дала жадних позитивних наслідків. Зібрались, побалакали і розійшлись, а справа остала не лише не вирішеною, а ще гірше заплутаною. Представники антанти старались замняти її, або бодай відкласти на довший час, бо всім стало ясно, що за справою національних меншостей криється небезпечна справа перегляду деяких трактатів. Навіть п. Штреземан, взявши на себе голосну ролю протектора національних меншостей, мусів замовчати і приєднатись до приняття тексту „трьох". Це сталось в наслідок довших розмов з французьким міністром Бріяном, котрий богато обіцяв, а ще більше погрожував німецькому міністрові у справі евакуації Рури.

На цьому мабуть і закінчилось би, та на нещастя невспівших ще розїхатись представників антанти (про успіх котрих трубіла майже вся права европейська преса) в англійському щоденникові „Sunday Times" появилась стаття в справі національних меншостей пера нового англійського премієра Мекдональда. В своїй статті він гостро критикує таке полагодження справи нац. меншостей Союзом На одів. Він вважає за доцільне створити постійний комітет при Союзі Народів для справ нац. меншостей, а також негайно переглянути попередні договори, бо лише цим можна скріпити змагання Европи до миру. Цих кілька щирих слів викликали цілу бурю протестів і нападів правої преси антанти, а особливо тих, у котрих в цій справі совість неспокійна, а таких грішників найшлося немало. Запротестували офіціяльно: Італія, Румунія, Югославія, Польща та Чехія, лише французи неосмілившись на більше і зробивши лише „mauvaise mine" виявляють своє невдоволення при допомозі своїх і бельгійських правих органів преси...

Брюсельський „Le Soir" пише про це так. „Справа порушена Мекдональдом — це велика помилка, наслідки якої можуть бути дуже поважні". „Echo de Paris" зазначує, що те, чого п. Штреземан не осмілився сказати тепер, а сказав би лише після евакуації Рури — сказав Мекдональд. Це не німець перший порушує справу Альзації, а наш бувший союзник англійський соціяліст. От вам державний муж, який хоче зломити льокарнський договір...

Парижський „La Republique" пише з цього приводу так: „Стаття Мекдональда спричинила велику тривогу в европейських політичних колах, чого не можна в жадньому випадку затаїти. — Нам треба негайно нав'язати нові політичні нитки з Англією, бо старі з приходом до влади Мекдональда, стали хутко одна за другою рватись"... А в цей час англійський щоденник робітничого центру м. Манчестеру („Manchester Guardian") пише таке: „Якщо Мекдональд приїде до Женеви для реалізації свого проекту в справі національних меншостей і схоче використати арт. 12. договору про нац. меншости — він буде мати таку силу, що жадна держава, жадна група не може ігнорувати цього". Отже зачалась велика буря, але скінчиться мабуть малим дощем.

Я. О.

Вічевий рух.

Бережани.

Староство в Бережанах заборонило відбути віче під голим небом в неділю дня 16-го червня ц. р. в год. 12-ій в полудне у справі розкопування могил у Потуторах, мотивуючи свою заборону можливістю нарушення публичного спокою. Тому посол Володимир Целевич скликав на год. 12·30 посольське справоздавче віче. Велика саля Т-ва „Надія" не змогла помістити маси напливаючого народу, так що більшість учасників віча битком заповнила коридори та подвіря. Посол Целевич представив зібраним справу розкопування стрілецьких могил у Потуторах та на Лисоні, подав до відома висліди своїх інтервенцій у тернопільського воєводи та завізвав народ до спокою, запевнюючи, що Українська Парляментарна Репрезентація не спічне у стараннях за привернення стрілецьких могил. Резолюція віча, в якій громадяни Бережанщини домагаються негайного перенесення стрілецьких мощів до спільної могили на горі Лисоні, перейшла одноголосно. Віче відбувалося спокійно в приняві представника політичної влади. Настрій на вічу був поважний. Та всеж по вічу дійшло до прикрого моменту, коли місцевий комендант поліції Квасневський образив голову філії „Просвіти" в Козовій Штабалюка. В тій справі зроблено карне донесення проти п. Квасневського.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

Театр Чехова.

(З нагоди вистав праської групи „Художественного Театру".)

Коли десять літ тому ставили в Льондоні вперше „Вишневий сад" англійською мовою, один із представницьких критиків заявив у пресі щиро, що не розуміє ідеї цього твору. Де-ж тут трагедія? Серед безвольних, пасивних марнотратників гроша та часу находиться нараз одна енергійна людина з реальним поглядом життя і дає розумну раду: розібрати старий, миршавий хутір і довкола нього розпарцелювати землю на хутірці, вирубати запущений, безплодний сад і використати сусідство залізничого шляху для „золотого інтересу". А всі ті, яких він хоче витягнути з довгів, не розуміють такої простої справи і вважають його своїм ворогом, болюче зітхають і плачуть по причині трагедії, що на місце „вишневого саду" стане фабрика! „Ні, це якесь непорозуміння сучасного життя"... І англійці знизували плечима.

Всі песи Чехова змальовують безвихідну атмосферу, в якій люди знають її причини, але не в силі з нею зірвати, тому, що занадто близько зжилися з нею. Вона розніжила їх своєю мягкою одномантністю, сонливими дінощами і вони можуть із нею боротися тільки гострими рефлексіями, їдкими замітками. „Вишневий сад" зріс до живоду: ось світ, в якому безжурно виросли покоління; нині він заріс буряном, нічого не родить, без нього можна обійтись, коли є защо виїхати в Париж або на Рівієру; а проте коли треба рішитись на одно зусилля волі, щоби зірвати з ним на вік — важко якось, хоча знаєш, що це сентиментально-глупо, шкідливо і нерозумно.

Чехов найшов у своїй душі почування, що були останками спадщини його доби, перехідних 80-их років, в яких жили ще форми дворянсько-поміщицької культури враз з ненавидними формами царської бюрократії, а родився вже новий світогляд, який вірив у необхідність революції. Одна з найосновніших рис усієї творчости Чехова в тому, що він почуває невідхильність соціяльного перевороту, але не уявляє собі шляхів до нього, ні тим менше, як виглядатиме це „нове життя"; він не хоче солідаризуватись ні з сучасними формами суспільного ладу ні з революційними гаслами. Чому?

Автор „Похмурих людей" ненавидить патосу, ролі провідника і надто часто сумнівається в людину. Він вірить у поступ як утомлений романтик, який полишає його здійснення всесильній науці, [illegible] людства після літ, може й небавком, але нині?... Коли лише кине оком довкола бачить некультурність, темноту, міщанську впертість, недостачу сильної волі, нуждене животіння легкодухів і пройдисвітів. Ось Гаєви і Раневські („Вишневий сад") інтелігентні, чутливі люди відступають на кожному кроці перед на-пів освіченим ділцем-кулаком Лопахіним; Соня і дядя Ваня, вражливі на людську психольогію і нові ідеї, ведуть ідіотське, змеханізоване животіння у глухім кутку, щоби завдяки їхній праці міг краще жити батько Соні, туполобий, себелюбний професор; ось „Іванов", колись бадьорий, невтомний діяч, на-пів поет і красномовець, розчарований учить молодь, щоби наближувалась якнайбільше до поважаючого слимака, коли жити хоче тихо і щасливо; ось порииви „Чайки", що кінчаються безвиглядним летом...

У кожній із цих пєс повторяється мотив захоти до праці: „Життя важке — фільософує Вершінін у „Трьох сестрах" — воно вияжається богатьом із нас глухим і безнадійним, але таки треба признати, що воно стає щораз ясніше та лекше і імовірно недалекий уже той час, коли воно стане зовсім ясним". „Буду працювати! працювати!" підбадьорує себе Тузенбах, а інші — і таких було й є в Росії тисячі — вірять у всемогучу міць освіти, книжки, що неждано виведе їх на ширший ледви передбачуваний шлях. А покищо, як каже Соня в „Дяді Вані" „що-ж робити? треба жити! Ми будемо жити. Проживемо довгу, довгу низку днів, довгих вечорів... будемо терпляче зазнавати спроб, насланих нам долею, будемо працювати для інших і тепер, і на старість — без відпочинку, а коли прийде наш час, ми покірно помремо і там за гробом скажемо, що ми терпіли, що ми плакали, що нам було гірко, і Бог змилується над нами..."

І ніхто з нас не знає, в яку із сповідей та проповідей своїх героїв Чехов вложив якнайбільше із своєї душі. Бо його душа так само як їхня, не завсіди згоджувалась із світоглядом. Він переживав у собі невпинно боротьбу вдачі та темпераменту з рефлексією. Його інші земляки, що відчували в собі той самий диссонанс, заглушували свою свідомість і совість алькоголем або наркотиком тісної буденщини, де отрута згодом стає ліком, бо знечулює. „Треба приголомшувати себе горілкою, картами, сплітками, спідлюватись, лицеміріти, щоби не запримічувати всього жаху, що скривається в цих домах, де зганяють зі світа матерей, доньок, мучать дітей... Далі йти нема куди — лишається єдиний шлях: або перемінитись у футляр, або самогубство, або покора, підчинення себе сліпій долі..."

Московський „Художественний Театр", що перший відкрив і показав драматичний талант Чехова, зумів добути всю цю складну своєрідну фільософію „пропащих сил" прикметами такими

На могилах героїв.

Величаво відсвяткував український Львів у цьому році память героїв наших визвольних змагань в оба дні Зелених Свят. В неділю в год. 3.30 попол. рушив похід із процесіями зпід Преображенської церкви на Янівський цвинтар. Проводив процесіям о. мітрат Базюк. Крім процесій узяли в поході участь представники українських товариств, школи УПТ., український пласт. Представники українських товариств і організацій несли вінці з відповідними написами. Співав мішаний хор ради. Купчинського й питомців духовного семинаря. На могилах героїв відправив панахиду о. мітр. Базюк в сослуженню духовенства. Патріотичну проповідь виголосив о. Подель. Опісля один курінь пласту зложив пластову присягу. Потім читали священики на поодиноких могилах між ін. і на могилі Ольги Бассараб. В понеділок в такому самому порядку зпід Преображенської церкви рушив похід на Личаківський цвинтар теж в год. 3.30 попол., таксамо під проводом о. мітр. Базюка. Співали оба зглядані вгорі хори. Проповідь коротку та палку виголосив о. Гаврилюк. Потім були відправи біля крипти греко-кат. крилошан й біля могил заслужених українців: Маркіяна Шашкевича, Барвінських Володимира й Олександра, Омеляна Огоновського та інших. З обох походів робили кінооператори знимки.

Арештування.

До могили Ад. Коцка і Любовича, де зложено вінці, приступив поліцай, щоби зняти стяжки з написами. Тут поліція придержала 17 учеників і учениць. Арештованих перевезли автом до команди держ. поліції при вул. Казимирівській.

Англійський уряд просить Норвеґію посередничити в Москві.

Англія не впустить Троцького.

Англійська кабінетна рада на засіданні займалася відносинами Анґлії до СРСР. Ухвалили просити норвеський уряд, який досі заступав інтереси СРСР у Льондоні, щоби цей уряд дав зрозуміти Москві, що Англія готова переговорювати в справі навязання дипл. взаємин.

Бюро Вольфа довідується, що управильнення англійсько-більшовицьких дипльоматичних взаємин розложать на 4 стадії: 1) іменування анґлійського провізоричного шарже д'афер у Москві та більшовицького в Льондоні, 2) конференція в справі управильнення торговельних взаємин, 3) конференція в справі поступовання з ділянки пропаганди, 4) привернення правильних взаємин іменуванням амбасадорів.

Уряд СРСР відповів відмовно на предложення іменування дипльоматичним представником в Анґлії в Москві кап. Кенуорті. Одною з причин відмови є, що Кенуорті на публичних зборах неприхильно висловився про Сталіна.

Англ. кабінет полагодив відмовно просьбу Троцького, щоби йому позволити приїхати до Анґлії.

—o—

дорогими Чехову як артистові нюянсами, півсловами, натяками, недосказами та мовчанкою. Хоч в якім своєрідним російськім середовищі зростали такі ідеї та типи і хоч як добре треба знати це середовище, щоби розуміти вповні його трагедії переплітані нежданими вибухами веселощів, театр Чехова ворушить неодною своєю струною неодного з глядачів якогонебудь европейського народу. Навіть у найбільше сучасних країнах, серед найбільше ріжноманітних обставин є люди, що мучаться серед нудьги, нестерпного, змеханізованого середовища, тужать за новим життям, в яке вірять із самої потреби віри в щось краще, ніж сіра буденщина.

Що-ж торкається нас, то атмосфера пєс Чехова є нам нині ближчою, ніж видається. Коли ми реагуємо проти них, то робимо це так само як коли боронимось проти закидів недостачі сили волі, ініціятиви, реального погляду на світ, плаксивого сентименталізму, незясованих поглядів на майбутнє. Чехов, що в кожного із своїх героїв умів перелити краплю спочутливої крови був тим вищим уже тоді від нас, що стояв понад їхнім світом. Це був мистець свідомий своїх засобів і мав повне право в „Чайці" сказати про літературу: „Мистецький твір повинен безумовно висловлювати якусь більшу думку. У творі повинна бути ясно-означена думка. Ви повинні знати, навіщо пишете..."

Але він і писав лише для тих, які розуміли як немилосерно-ясно глядить він на власне життя і те довкола, що зливається з його існуванням. Невиразні обриси меляхолії та ліричних поривів він оповив серпанком ясної, інтеліґентної іронії, сестри-милосерниці всіх занадто вражливих сердець серед „грубошкірих".

В осени розвязання сойму?

Варшавський „Наш Ґлос" п. з. „Нові вибори до сойму повідомляє, що на осінь ц. р. треба сподіватися розвязання сойму і нових виборів. Часопис здогадується, що перед розвязанням сойм скличуть на коротку сесію.

Зміна на становищі команданта поліції у Львові.

„Хвіля" повідомляє, що в звязи з львівськими по діями наступить зміна на становищі команданта поліції, а саме надком. Рещинський одержить якесь менше відповідальне становище на провінції.

Управа познанської вистави осуджує протижидівські демонстрації.

Управа познанської вистави на засіданні 17. червня ухвалила заяву, в якій м. і. каже, що виставу побудовано спільними заходами всіх горожан без ріжниці політичних і релігійних переконань. Створена в свято 10-ліття має показати світові, що поляки зуміють покинути упередження та злучитися під кличем державно-творчої праці. Стоючи на цьому становищі управа вистави осуджує ексцеси вуличних шумовин і зазначує, що на терені, на якому вона господарем, не допустить до якихнебудь ексцесів.

—o—

Еспанські летуни згинули?

Мадридська радіостація одержала телеграму, яка повідомляє, що англійський корабель Ґрельден найшов останки літака без залоги, 120 миль від Азорський островів. Здогадуються, що це літак „Нуманція". Передтим летун Франко Мельо повідомляв, що могтиме летіти далі до Ню Йорку, не причалюючи на Азорах.

Паломництво до Риму.

Марійське Т-во Молоді подає до відома учасників паломництва до Риму, що день виїзду паломництва зі Львова відложено з дня 2. липня на день 5. липня ц. р. (пятниця год. 18.35). Причина цеї зміни є та, що богато паломників наслідком зволікання й інших несподіваних труднощів з боку староств у видаванні пашпортів мимо рескрипту мін-ства скарбу не одержали ще пашпортів. Марійське Т-во Молоді віднеслось в тій справі телеграфічно до міністра внутр. справ і сподіється, що до кінця цього тижня вже всі паломники дістануть пашпорти і пришлють їх сюди найпізніше 30. червня ц. р. — Зазначується при тім, що речинець виїзду дня 5. липня ц. р. (пятниця) вже не буде відкликаний і паломництво виїде без огляду на число паломників.

—o—

Зі спортового життя.

Мистецтва Ліґи.

Львів: Чорні-Гарбарня 5:3 (2:1).
Краків: Краковія-Погонь 4:3 (4:1).
Варшава: Польонія-ІФЦ 4:1 (2:0).
Лодзь: Туристи-Рух 3:0 (1:0).
Познань: Варта-ЛКС 3:1 (2:0)

Мистецтва А-кляси.

Яніна—АЗС 2:0 (1:0).
Ревера-Чорні ІБ 2:0 (2:0).
Станиславів: Гакоаг-Лехія 3:0 (3:0).
Перемишль: Поґонь ІБ-Польонія 2:2 (1:0).

НОВИНКИ

— **З „Рідної Школи".** Щоби баламуцтво не ширилося, Головна Управа „Рідної Школи" подає отсим до відома, що у Львові не отвирає ніякої приватної **хлопячої** гімназії **гуманістичного** типу. Взагалі „Рідна Школа" постановила не отвирати ніяких нових ґімназій, а зате змагати до творення промислових і кооперативних шкіл і курсів. Недостачі хлопячої гуманістичної гімназії у Львові старається Головна Управа Р. Ш. зарадити іншим способом, а коли справа буде компетентною владою принята, подасться її до відома. Всякі вісти й слухи, що не йдуть від „Рідної Школи", можуть непотрібно збаламутити родичів, тому перед ними остерігаємо. — **Головна Управа Р. Ш.**

— **45 літ після матури.** Дня 18. червня ц. р. зібралися в будинку академічної гімназії абітурієнти тоїж гімназії з р. 1884. З 36 обітурієнтів, які перед 45 роками здали іспит зрілости, взяла участь у товариськім зїзді ледви четвертина: 9, а 2 оправдало свою відсутність. Між прибувшими були: президент окр. суду в Станиславові Метеля, О. Ігумен ЧСВВ Філяс, о. кан. і парох Усп. церкви у Львові о. Дамян Лопатинський, О. Бордуляк із Ходачкова, о. Іван Хавалко з Мільна, о. Іван Винницький із Заліщів, О. Лучаківський з Мостищ, О. Плешкевич, О. Гордієвський із Шманьковець. Учасники зїзду зложили на руки теперішнього директора акад. гімн. д-ра Сабата 75 зол. на допомогове товариство гімназійної молоді „Руслан".

— **До Громадян, що приймають учеників(ць) на станцію.** Всі ті Вп. українські родини, що бажають приняти на своє мешкання учеників(ць) українських фахових шкіл у Львові, зволять зголоситися до управ дотичних шкіл (українська торговельна школа, вул. Корнявтів ч. 1., II. п., мужеська фахово-доповняюча школа, вул. Городецька ч. 95., жіноча фахова доповняюча школа, площа св. Юра ч. 5) та подати умови приняття (скільки учеників(ць), платня за помешкання, харчі і т. д.). — **Головна Управа „Рідної Школи".**

— **Крадуть.** В управі славної біловежської пущі, де досі скривається невистежена звірина, відкрили... зловживання директорів на 100.000 зол. Вирубували ліс і продавали для власної кишені.

— **Як з урожаєм?** Погода цього місяця поправила засіви з травня. Найкраще виглядають вони в центрі Польщі, на півдні та на Волині. На Поморі знищена пшениця. Бараболя є скрізь, але дорога, бо її замало.

— **Ледяні криги** мали стати на дорозі одному з німецьких пароплавів на Атлянтійськім Океані. Одна з них — з було їх 33 — сягала на 60 м. понад воду і творила ледяну гору. Серед моряків трівога. Ведуть перевірку в остраху про можливість катастроф.

— **Безжурна комісія.** Чи життя в Польщі стало дорожче в квітні та травні про це досі кожний може знати хіба на підставі власних обчислень, бо урядова комісія, що досліджує кошта утримання є вічно без комплету і збереться аж після вакацій. За той час може дорожнеча стане видніша.

— **На селі недобре.** У Махові біля Тарнобжеґу селянин Ґразда вбив свою жінку, з відтак підпалив свої господарські будинки, щоби затерти сліди злочину. — У селі Латишки (брацлавського пов.) 22-літній парубок Петро Апсюк застрілив уночі з рушниці власницю хутора Евгенію Жабко а коли бачив, що його зловлять сам застрілився.

— **Жертва обовязку.** У „Домі Здоровля" при вул. Дверницького у Львові трапився трагічний випадок: одна божевільна жінка, Шапіра, кинулась через вікно з I. поверха. Занятий там урядовець Теодор Дорош хотів її задержати, але не міг її втримати і перекинувся з нею на подвіря. Дорош розторощив собі небезпечно голову. Шапіра не вийде зі свого упадку.

— **Необережні шофери.** На вул. Янівській зударився трамвай з автобусом, що їздить до Янова. Автобус наїхав на трамвай і зачіпив за стовп від електричних дротів. Оба вози стояли зчіплені на вулиці кілька годин. Жертв нема, хоча було досить пасажирів; є тільки ранений..., батько власника автобусу.

— **Катастрофи з усіх усюдів.** На польській стації Янувка поїзд переїхав 7 коров. — У шведській пристані Мальмо згоріли склади паперу та смарів і 25 авт. — В Індії повені нищать далі поля та села. — На пруськім Поморі біля Румельсбурґ горять ліси; досі 6000 морґів охоплених пожежою. — У Кантоні в шпиталі наслідком вибуху в пивниці перелякані недужі почали втікати з ліжок; є більш як 100 убитих; шпиталь згорів. — Канадійський літак зачіпив біля Монтреалю за електричний кабель; летун і два пасажирі вбиті.

— **Ріжні вістки.** Американське мін-ство військових справ рішило вибудувати 162 літаків за 5 міліонів долярів. — У Ленінграді на фабриках Путілова мало прийти до заворушень; нема хліба. — Румунія відкликала своїх 21 дипльоматичних представників з чужини, заступивши їх скромнішими заступниками („шарже дафер"), з огляду на ощадність. — У Будапешті помер від випадку з автом полковник Терсанський, що на Олімпійських змаганнях здобув титул мистця фехтування. — 27.000 дол. кари наложила поліція в Ню Йорку на чотири дами, що займались контрабандою діямантів. — У Букарешті почався 20. ц. м. міжнародній конгрес союзу протиалькогольних товариств. — У Москві помер бувш. міністр освіти у тимчасовім уряді проф. А. Мануілов. — Еспанські священики вибралися на поклін до папи літаком; по дорозі один із них правив Службу Божу при вівтарі спеціяльно підготовленім у літаку. — Священик Войтись, що вмер у Познані, записав півтора міліона зол. на фонд для початкуючих письменників, виключно християн.

— **Полекша для матерей.** Доктор Ґветмі, визначний акушер, демонстрував на медичному конгресі в Ню Йорку нове вприскування, яке має той наслідок, що жінки не чують, як родять дітей. Своє вприскування д-р Гветмі вже випробував на тисячах пацієнток з дуже добрим успіхом. Його засіб не шкодить на здоровля.

✝ ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Евген Чикаленко.

В суботу наспіла до нашої редакції сумна вістка з Праги про те, що в Чехословаччині помер серед важких еміґрантських відносин один з найвидатніших громадських діячів Наддніпрянської України, довголітній видавець і основник передвоєнного українського щоденника „Рада" в Київі, меценат Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, один з фундаторів українського „Академічного Дому" у Львові, останніми часами професор Української Господарської Академії у Подєбрадах (Чехословаччина) Евген Чикаленко.

Покійний Е. Чикаленко родився дня 9. грудня 1861 р. на Херсонщині, де його батько мав більший земельний масток. Середню школу кінчив у Єлисаветі а університет у Харкові. В 1875 р. арештувала його царська влада та посадила в тюрму за приналежність до Драгоманівського гуртка. Було це в часі його університетських студій у Харкові. По відбутті кари вислали його домів під догляд поліції. В часі свого побуту на селі посвятився він студіям над раціональним веденням господарства, а крім того займався і практично рільництвом. Овочем тієї праці були книжки п. н. „Розмови про сільське господарство", які розійшлися на Україні друком у числі коло міліона примірників. Ці публікації Покійника про сільське господарство поставили його відразу в ряди найкращих наших популяризаторів.

Звільнившися від поліційного догляду, Чикаленко віддався громадській і політичній праці. Був членом таємної „Української Загальної Орґанізації", яка в 1907 р. перетворилася в „Товариство українських поступовців". Мешкаючи від 1900 року постійно в Київі, приймав Покійний діяльну участь у редаґуванні журналу „Київська Старина", а від 1906 року видавав великий український щоденник „Громадська Думка". Коли „Громадську Думку" царська влада закрила, тоді почав видавати новий український щоденник „Рада", що виходив у Київі до 1914 року, тоб то до вибуху світової війни. В часі війни мусів ховатися перед царськими охранниками то в Петербурзі, то у Фінляндії. Підчас революції вернув на Україну, де перебув дуже богато в часі більшовицько-української війни, а потім переїхав до Галичини, де проживав як конфінований польською владою у Перемишлі. З Перемишля виїхав до Карльсбаду, де лікувався, а звідси переїхав до Австрії та поселився у містечку Рабенштайні. Там дуже довго бідував. Однак скоро переїхав до Чехословаччини, куди його покликали на професора до Господарської Академії у Подєбрадах. Вже на еміґрації списав „Спогади" зі свого життя, які появилися накладом Видавничої Спілки „Діло" у Львові. Ці спогади мають незвичайно велику історичну вагу, бо в них списана історія українського громадського життя за протяг останніх кількадесяти літ. Не обняті спогадами часи великої революції. Та знаємо, що в теці Покійника є ще богато богато цінного і пригідного до публікації матеріялу, а між іншим Його дневник. За величезні заслуги для українського національного відродження іменувала Покійника Львівська „Просвіта" на загальних зборах 1926 року своїм почесним членом. З Покійним зійшов у могилу один з найвизначніших громадян і один з найбільших патріотів української землі. — В. й. П.!

З театру.

Великий Міський Театр: „Вишневий сад" А. Чехова. Виступ праської групи Художественного театру.

Одна із найпопулярніших пєс нового, передреволюційного російського репертуару притягнула вчора до театру найдобірнішу публику, виповнивши його по береги. Можна сумніватись, чи більшість цієї публики, що не розуміла російської мови, зуміла відчути весь чар мистецької гри неарівнаних акторів, з яких кожний поводиться на сцені так, немов би це була його рідна хата, де між чотирма стінами ніхто за ним не стежить і з рідкою природністю, свободою та безпосередністю.

Чималою перепоною для повного враження публики була тут невовсім зрозуміла атмосфера пєси. А всеж почувався на салі той настрій, який витворюють завсіди серед найбільше байдужої авдиторії великі актори. Ролі одної з найбільших артисток „Художественного театру" Крижановської, а поруч неї пані Греч і Лисенко були справжніми креаціями. П. Павлов у ролі Фірса відомий не від нині. Згадувати поодиноко кождого з артистів зокрема надто важко тому, що нелегко було би найти для кожного, слова іншого признання.

М. Р.

З судової салі.

Відгомін листопадових днів.

Українські студенти і студентки перед судом.

В суботу 22. ц. м. переслухано надкомісаря політичної поліції св. **Станислава Мітленера**, який щойно нині прибув на розправу з Торуня, де тепер урядує по перенесенні зі Львова по листопадових подіях. Саля майже порожня.

Зізнання свідка

С. Мітленера тягнулися цілих дві години з малим причинком. Свої зізнання присвятив свідок головно конспіративній організації УВО, її цілям, праці і згадав дещо про обвинувачених, у яких переводив ревізії. Заявляє, що краєвим командантом УВО має бути нібито д-р Роман Сушко, але не подає на доказ свойого твердження ніодного факту, кажучи лише, що він мав такі довірочні інформації про його особу. Оповідає, що тайні агенти опікувалися паном Сушком, але він це дуже скоро запримітив і „вичистив" своє помешкання з протидержавного матеріялу ще перед ревізією в нього, так, що переведена ревізія не дала ніяких позитивних доказів його вини. Каже, що УВО поширює свої впливи на працю таких товариств, як „Пласт", „Сокіл", „Луг", одним словом виховує цілі кадри української молоді у ненависти до Польщі, аби при сприяючій політичній коньюктурі відорвати українські землі від Польщі дорогою збройного повстання і прилучити їх до цілости(?). Оповідає, що УВО має нібито дуже великий вплив на українську націоналістичну молодь — на студентство, а головно на студенток, яких УВО має уживати як куріерок у поширюванні протидержавного нелеґального матеріялу, який видає У. В. О. за кордоном. Далі УВО мала видати памяткові медалі для членів УГА, аби плекати традицію українського війська і між іншим до переведення тої цілі заанґажовано оборонця д-ра Володимира Старосольського, отже він несвідомо виконує обовязки члена УВО. На питання обор. д-ра Старосольського, на якій підставі це твердить — свідок відповідає, що письма, висилані в справі вибивання памяткових медалів для членів УГА підписував спершу обор. д-р Старосольський, опісля Т-во „Молода Громада", яке обєднує бувших старшин УГА., а вкінці д-р Р. Сушко, ґенеральний секретар УКТОНІ; звідси ясно вже, що УВО видало ці відзнаки. Обор. д-р Старосольський вияснює, що про памяткові відзнаки порішено вибити з ініціятиви бувших українських старшин УГА — а не УВО — і що він саме належав до ініціятивного комітету, який мав довести діло до кінця, алеізза недостачі вільного часу попросив д-ра Сушка, як бувш. українського старшину.

Зноваж помешкання обв. Кравцівної і Чижівної уважав свідок за „конспіративний льокаль УВО" на тій основі, що туди заходив д-р Р. Сушко і що обв. Чижівна пришивала стяжки до памяткових медалів, як це йому мала зізнати св. Ґешвіндова, в якої мешкали обі обвинувачені. Каже, що обі обвинувачені мали шити українські жовто-блакитні прапори, які маяли раннім ранком першого листопада 1928 р. у Львові на Високому Замку і будинку університету — а вечером на церкві св. Юра. Запевняє, що картки, які йому показує предсідник, належать до обв. Кравцівної (а до яких вона не признається), хоч свідок сам не читав цих карток при переведенні ревізії в помешканні обох обвинувачених. Заявляє, що про обох обвинувачених Процишинів мав довірочні інформації, що вони переховують револьвери і самі належать до УВО. Такі самі довірочні відомости мав свідок про те, що помешкання обв. Кравцівної і обв. Чижівної є теж „конспіративним льокалем".

На питання обор. д-ра Шухевича відповідає, що УВО під натиском українського громадянства по процесах Пінчинської, Атаманчука і Вербицького шпигунством мабуть не займається. Далі заявляє на питання тогож оборонця, що УВО спершу було зорганізоване після системи пяткової, а опісля перейшло до системи „трійкової".

Обор. д-р Старос.: Яке становище зайняло би УВО на випадок війни Польщі з СРСР?

Предсідник ухилив це питання, а обор. д-р Старосольський попросив запротоколувати цю постанову предсідника після рішення трибуналу. Трибунал прихилився до постанови предсідника.

Обор. д-р Ганк.: Пан надкомісар сказав на розправі, що помешкання обвинувачених Кравцівної і Чижівної уважав за „конспіративний льокаль УВО" на підставі зізнань св. Ґешвіндової і сторожихи св. Ярошевої, але вони зізнавали щойно по дні 2. листопада 1928 р.

Св. ком. Мітлевер не дав ясної відповіди і заперечує, щоби св. Ґешвіндова давала йому довірочні інформації про цей „льокаль". Знова св. Будний зізнає, що такі довірочні інформації про цей „льокаль" отримав від надком. Мітленера, але свідок каже, що їх отримав від іншої особи.

Обор. д-р Ганк.: Чи заквестіонування протидержавного матеріялу в якоїнебудь особи свідчить вже про її приналежність до У. В. О.?

Св. Мітленер: Ні.

Далі каже, що не знає, аби німецьке правительство виповіло право азилю для полк. Коновальця і аби зліквідувало У. В. О., як це зробив д-р Бенеш і каже, що провід У. В. О. таки далі є в Берліні.

Обор. д-р Ганк.: Чому по відході пана надкомісара зі Львова не було ніяких арештувань за приналежність до У. В. О.?

Свідок змішався, а предсідник ухилив це питання. Також на питання обор. д-ра Шевчука чому по отриманні довірочних інформацій, що обвинувачені Процишини переховують зброю, не переведено зараз ревізії і не відобрано її — свідок не вміє нічого відповісти і каже, що це річ тактики поліції.

На тому перервано розправу до вівтірка.

З життя наших установ.

Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами в 1928 році.

В суботу, 15. ц. м., відбулися чергові загальні збори Т-ва Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові в домівці при вул. Городецькій 95 при значній участи членів товариства.

Збори відкрив короткою промовою голова Т-ва дир. Мик. Заячківський. Протокол з минулорічних зборів відчитав ред. З. Пеленський, після чого основний звіт з діяльности Т-ва за 1928 р. і перше чвертьріччя 1929 склав ген. секр. д-р Вол. Константинович.

Рік 1928 в житті цього суспільно-гуманітарного Т-ва був дальшим кроком у розвитку і поширенні його діяльности. Коли в 1927 р. Т-во полагодило 848 справ, то в 1928 р. кількість полагоджених справ зросла до 4.816 справ. Окремо бюро, засноване при тернопільському кружку в липні 1928 р., полагодило 879 справ. В першому чвертьріччі 1929 р. львівське бюро полагодило 2.152 справ, тернопільське 3.181, а самбірське 615 справ. Крім кружків, оснований в 1927 р. в Тернополі і Бережанах, в 1928 р. засновано ще кружки в Чорткові, Городенці, Раві Руській, Рогатині, Самборі, Сяноці, Станиславові і Золочеві. Найдіяльнішими були кружки в Тернополі, Самборі й Городенці. Інші кружки проявляли слабку діяльність. Т-во має свій орган „Український Еміґрант", який видає у накладі 3.200 примірників з метою інформувати ширший загал про еміґраційні справи. Т-во навязало взаємини з українською еміґрацією на чужині та спонукувало еміґрантів до самоорганізації. Досі ввійшло Т-во у звязки з українськими еміґраційними осередками в Туреччині, Франції, Німеччині, Бразилії, Арґентині, Зединених Державах і Канаді. З ріжних місцевостей краю одержувано домагання в справі заснування нових кружків. Однак Т-во трималося іншої основи, в першу чергу стараючись зробити рухливішими вже істнуючі кружки. Поки-що Т-во робило заходи в Еміґраційному Уряді у Варшаві в справі відкриття інформаційних бюр при істнуючих кружках. На жаль, досі немає відповіди на всі ті заходи, не зважаючи на обіцянки з боку компетентних чинників. Справа відкриття інформаційних бюр затягнулася тому, що уряд став на тому становищі, що в повітових містах істнуватимуть самоврядні порадні для еміґрантів, а товариства можуть мати свої бюра тільки в більших містах.

В минулому році еміґрація в Европі йшла головним чином до Франції, а в дуже малій кількости до Німеччини. До країв заморських ішла еміґрація до Канади й Арґентини, а в дуже малій кількости до Зединених Держав.

Т-во брало участь в підготовці фахових сил для еміґраційної ділянки. В 1928 р. відбувся у Вейгерові еміґраційний курс, в якому брало участь 7 кандидатів, висланих Т-вом (в тому 4 на державний кошт, а 3 на кошт Т-ва і власний). Окремо відбувся курс при централі Т-ва у Львові для підготовки майбутніх управителів кружків та інформаційних бюр Т-ва. Відпоручником Т-ва в Еміґраційній Раді став голова Т-ва дир. М. Заячківський. Крім того Т-во мало 2-ох відпоручників у Міжтовариській Раді у Львові, створеній з 4 еміґраційних товариств (2 польських, 1 українського й 1 жидівського). Ця Рада займається висовуванням еміґраційних справ перед урядом та порозумівається щодо спільної акції в еміґраційних справах. Т-во стало теж членом „Еміґраційного Дому", який має повстати у Львові. Українське Т-во заступають там дир. М. Заячківський і д-р А. Говикович.

В 1929 р. діяльність Т-ва значно поширилася, на що вказує згадана вже кількість полагоджених справ в бюрах: львівськім, тернопільськім і самбірськім. В ц. р. відкрито інформаційне бюро в Станиславові поки-що виключно для членів Т-ва, поновивши заходи в уряді щодо відкриття загально-інформаційних бюр у Станиславові, Самборі і Луцьку. Віцедир. Еміґр. Уряду обіцяв прихильно полагодити справу бюр в Ста-

ниславові і Луцьку, ставлячи Самбір під знаком запиту.

До видання приготовлено українсько-еспанський самоучок (для еміґрантів до Арґентини), який появиться протягом 1929 р. Готовими до друку є інформаційні книжочки про Канаду й Арґентину. На р. 1929 приготовлено відкриття кружків у Перемишлі, Старім Самборі, Луцьку, Кремянці, Дубні і Ковлі. Т-во дало ініціятиву до створення товариств опіки над еміґрантами в Парижі й Берліні та звернулося до канадійських земляків з пропозицією створити в Канаді українське кольонізаційне товариство. В проєкті є створити товариство опіки над еміґрантами в Арґентині (Буенос Айрес). В першому чверть-річчі Т-во уладило другий еміґраційний курс у Львові. Т-во є членом Міжнародного Бюра Праці в Женеві при Союзі Народів.

В останніх двох літах проявилося помітніше зацікавлення працею Т-ва в наших громадських колах, та своє важке завдання зможе воно сповнити тоді, коли те зацікавлення в громадянстві та його співділання буде загальне.

В імени Контрольної Комісії склав звіт рад. П. Берест, підносячи зразкове ведення рахунків і цілого діловодства та ставлячи внесення на уділення абсолюторії.

В дискусії перший забрав голос директор львівського відділу Еміґраційного Уряду д-р Вишинський, зазначуючи добрі взаємини між Т-вом і львівською експозитурою Еміґр. Уряду та видатну і корисну діяльність Т-ва. В дальшій дискусії забирали голос пп. Рудий (зі Самбора), Ковальський і Гурин (зі Станиславова), д-р Говикович, ред. Пеленський, о- мітрат О. Базюк й ін. Пояснення давали дир. Заячківський і д-р Константинович. Довша дискусія розвинулася над справою заспокоєння духово-культурних потреб і душпастирства для наших еміґрантів в Німеччині і головно у Франції. Дотеперішні заходи для здобуття пашпортів для наших духовників були безвислідними. Д-р Вишинський обіцяв полагодити цю справу, наскільки вона входить в його обсяг діяльности. Ред. Івашко, порушивши справу опіки над нашими еміґрантами в Німеччині, Франції й Арґентині, висловив побажання, щоби Т-во дало ініціятиву до створення українського кольонізаційного товариства для реґуляції української кольонізації в заморських країнах. Вкінці дир. Заячківський в імени Ради Т-ва висловив сердечну подяку д-рові Константиновичеві за всевіддане, безкорисне і успішне ведення справ Т-ва на становищі ґенер. секретаря. Гучними оплесками збори засвідчили свою солідарність зі становищем Ради.

На місце уступивших членів Ради і Контр. Комісії збори вибрали одноголосно: а) до Ради: о- мітр. Ол. Базюка, о- крил. Д. Садовського, дир. Ів. Сполітакевича і д-ра Вол. Константиновича, заст. членів Ради: дир. Ол. Костика й інж. Ром. Сеньшина; б) до Контр. Комісії: дир. ом. Саєвича, дир. Мих. Лазорка і рад. П. Береста.

Рада Т-ва уконституувалася на свойому засіданні 20 ц. м., вибираючи головою дир. Миколу Заячківського, 1-им заст. голови о. мітр. Олексу Базюка, 2-им заст. голови сен. Володимира Децкевича, ген. секр. д-ра Володимира Константиновича, заст. секр. ред. Зиновія Пеленського і касиром дир. Івана Сполітакевича.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Понеділок 23-го, г. 7·30 веч. „Дядя Ваня“ Чехова. Вистава театру Станіславського.

Вівторок 25-го, г. 7·30 веч. „Брати Карамазови“ Достоєвського. Остання вистава театру Станіславського.

Малий Театр:

Понеділок 24-го, г. 7·30 веч. „Пігмаліон“. Гостинний виступ А. Венгерка.

Вівторок 25-го г. 7·30 веч. „Пігмаліон“. Гостинний виступ А. Венгерка

Кіна.

„Аполльо“: „Батьку! Капітан Сорель і його син“.

„Кольосеум“: „Жінка з бичем“.

„Лев“: „Джекі моряком“ (Дж. Куґен)

„Люна“: „Демон копальні золота“.

„Марусенька“: „Блакитний вальс“ (Штравса) і „Каруселя смерти“.

„Оаза“: „Жертва кабарету Гонг-Конг“

„Палас“: „Цісарський посланець (Бартольомео Пагано).

„Пан“: „Засуджениці“ і „Наречена з примусу“.

„Пасаж“: „Стій!“ (Еді Польо) й американська комедія та Гомонтів тиждень.

„Утіха“: „Знак Зори“ (Дуґлас Фейрбенкс).

„Фатаморгана“: „Царський курєр“ (Жіль Верна) з Наталією Кованко, Мозжухіним і Гайдаровим.

„Химера“: „Осміх сонця“.

Програма радіо.

Вівторок 25-го.

Льондон (358). 22·40 Камерний концерт.

Париж (1744). 21·53 Концерт.

Берлін (475,4). 20·00 „Осінні маневри“ оперетка.

Відень (519,9) 20·00 Релігійна музика. 20·45 Орхестра мандолінова.

Мілано (504,2) 22·00 Концерт тріо.

Рим (443,8) 21·00 „Весталка“, опера Спонтіні.

Будапешт (545). 19·30 Мадярські пісні

Ленинград (1000). 19·00 Опера.

Москва (1442,3) 15·30 Оперова музика. 19·00 Опера зі Станиславського „Студії“.

Харків (1680). 18·00 Камерний концерт.

Київ (775). 19·00 Концерт молодих українських композиторів.

Варшава (1395,1). 18·00 Французька музика.

Краків (314,1) 19·30 Трансмісія з паризької опери.

Кошиці (265,5). 17·10 Концерт.

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр під дир. Ів. Когутяка.

Миколаїв:

Середа 26.VI. „Пташник з Тиролю“, оперетка.

Четвер 27.VI. „Чесна Зузанна“, оперетка. 3—?

Новий Український Театр дир. П. Карабіневича.

Сколе:

26.VI Чесна Сузанна

27.VI Тітка Чарля.

Готується до постановки: „Доріна“, „Весілля при ліхтарнях“ і „Захар Беркут“. До Театру заанґажовані: артистка Театру Львівської Кооперативи і Т-ру п. Стадника п. Бенцалева, п. Цісикова, а також дириґент тихже театрів п. Цісик. 2218 9—?

Вписи до 4-о кл. школи вправ (дівочої) при III-ій Держ. Сем. учит. жін. у Львові вул. Стршала ч. 3/I пов. (бічна Ісаковича) відбудуться в днях 28-го і 29-го червня 1929 р. в год. 9—12 рано і 4—6 попол. 2286 3 3

В гімназії Рідної Школи УПТ. ім О. Маковея в Яворові відбудуться вступні іспити до I. кляси дня 28. червня п. р.; іспити до вищих кляс будуть у днях від 25. червня до 27 червня п. р. Рівночасно подається до відома що при гімназії є „Бурса ім. Івана Франка“, де міститься сто учеників, та що місячне удержання виносить 40 до 45 зол. — **Дирекція гімназії.** 2246 2—2

З Дирекції прив. дівочої учит. семінарії „Рідної Школи“ у Львові, вул. Мохнацького ч. 12. — Вступні іспити на I. курс дня 25. червня о 8. год. рано, на вищі курси дня 27. і 28. червня, зглядно по вакаціях дня 3. і 4. вересня. Початок шкільного року дня 3. вересня. — **Управа семінарії.** 2305 1—2

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

МОДНІ бранзолетки, також іншу біжутерію поручає дешево Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа), Тел. 27—29. 1366 49-?

ГРЕБЕНІВ, ПАНСІОН „ЗЕЛЕМІН“ поручає сонячні покої з бальконами. Харч добірний. Ціни поміркованні. — Зголошення приймає: інж. Козаневич, Гребенів. 2300 1—10

ПІДЛЮТЕ КАМЯНЕЦЬ до винайму в липни і серпни комнати з удержанням. — Ольга Чапельська, Дрогобич, вул. Стрийська. 2304 1—1

ВПИСИ на ТОРГОВЕЛЬНІ КУРСИ Й. ГІРШШПРУНҐА вул. Личаківська ч. 34. однорічний і піврічний відбуваються щоденно від год. 10-ої до 2-ої і від 3-ої до 6-ої поп. 2306 1—3

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 **Пересвітлення Рентґеном.** 19—24

Науч. Заведення З. Ольшевського

ЛЬВІВ, вул. Куркова ч. 38. Тел. 31—14

приймає від 26 VI.—2. VII. 1929. включно від год. 9—12 і від 16 18, з виїмком неділь і свят. ВПИСИ до 1-річної школи купецького приготування: на 2-літні курси торговельно-господарські; на річні і 5 міс. торговельні курси; на курс стенографії, як також писання на машинах. В школі звертається чесне за діти урядників і державних функц. Для незаможних підручники зі шкільної бібліотеки.

УВАГА: Вистава праць учениць 2-літніх торговельно-господарських курсів з відділу кравецтва і білля відбудеться в днях від 27. VI. — 1. VII. 1929 року в год. від 9—12. і 16—18. 2299 1—3

Д-р Роман Комаринський

веде адвокатську канцелярію

в Городенці (проти Суду).

2281 3—3

Комплєтні накриття

столові з правд. хінського срібла, срібла і альпаки по найнижчих цінах тільки у ГРИНБЕРГА, Львів, Сикстуська 4.

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю звісна фірма Іван Зельтенрайх, Львів, Марійська ч. 5. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 167-?

ЦЕГЛУ СИХІВСЬКУ першої якости по цінах конкуренційних доставляє вагонами. — Я. Найвонер, Львів, вул. Стрийська ч. 26. Телеф. 18—37. 2285 1—1

ПРИЙМУ дві панночки з вищих клас гімназії або семінара на станцію. — Адреса: Адміністрація „Діла“ під „Станція“. 2301 1—3

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.